

МІСТОБУДУВАННЯ

УДК 725.8:796.06

А. О. Ахаймова

канд. арх.-ри, доцент каф. АПЦБС

Київський національний університет будівництва та архітектури

АКТУАЛЬНІ НАПРЯМКИ РОЗВИТКУ СПОРТИВНОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ В УКРАЇНІ

Анотація: в статті окреслені основні напрямки розвитку сучасної спортивної інфраструктури в Україні. Означені джерела державної підтримки реалізації програм, спрямованих на розвиток як фізкультурно-оздоровчого руху в Україні, так і спорту високих досягнень. Наведені результати моніторингу території країни за основними спортивними показниками. Визначені шляхи їх реалізації в архітектурно-проектному напрямку.

Ключові слова: державні програми, спортивна інфраструктура, фізкультура, спорт високих досягнень, кадрове забезпечення, спортивні споруди.

Проблеми розвитку сучасного українського суспільства торкаються не тільки зовнішньої економіки та політики. Особлива увага зараз сконцентрована на внутрішніх суспільних проблемах та протиріччях. Одне з питань цього кола проблем – актуальні проблеми розвитку здорової нації. А саме – розвиток фізкультури та спорту в країні.

З 2013 року Уряд країни розпочне реалізацію масштабної програми щодо розвитку спортивної інфраструктури в Україні за принципом «3 на 27». Ця програма передбачає, що за найближчі чотири роки в кожному з регіонів повинно бути збудовано або модернізовано три спортивні об'єкти: стадіон, басейн та універсальний спортивний комплекс. Крім цього, в програмі підкреслюється важлива роль розвитку спортивної інфраструктури в процесі покращення життя в країні і Уряд зробить все для того, аби спорт став частиною повсякденного способу життя українців, і в першу чергу - молоді. [1] Поява такої програми є об'єктивністю, яка спирається на моніторинг регіонів України щодо стану матеріально-технічної бази спортивних споруд.

За даними Державної служби молоді та спорту Україні не більше 50% областей займають активну позицію у популяризації та розвиненні спортивної діяльності в Україні. Згідно зі спортивною картою України рівень забезпеченості населення країни фізкультурно-спортивними залами складає лише 33%, спортивними площадками – 49.7%, кадрове забезпечення – 50%. В країні спостерігається нерівномірність будівництва та експлуатації всіх типів спортивних споруд, нерівномірність розподілу цих показників по областях України. Найбільш розвинена спортивна інфраструктура (рівень забезпеченості населення):

- по забезпеченості критими плавальними басейнами – Львівська (8%), Дніпропетровська (8%), Київська (7%), Донецька (7%) та Луганська області (7%) областях;

- по забезпеченості спортивними залами – Миколаївська (48%), Херсонська (46%), Кіровоградська (42%), Черкаська та Київська області – 40% населення.

- по забезпеченості відповідними кадровим навантаженням – Івано-Франківська (59%), Сумська (58%), Волинська та Хмельницька області – 56% від необхідного рівня;

- по забезпеченості спортивними площадками – Донецька (105%), Хмельницька (82%), Херсонська (70%), Сумська (69%) області.

За сумарними показниками найвищий рівень обсягу населення фізкультурно-спортивними спорудами, площадками, критими басейнами та тренерсько-викладацькими кадрами в Донецькій, Хмельницькій, Сумській та Миколаївській областях. (рис.1) Але, більшість об'єктів побудовано давно. Наприклад, більша половина спортивних майданчиків в країні була побудована більше 15 років тому назад. 80 відсотків з них – морально та фізично застарілі. Спортивне майбутнє країни неможливе без розвитку дитячого спорту та виховання чемпіонів. Лише в десяти областях України та м. Севастополь більше 10 відсотків дітей в віці від 6 до 18 років залучені до занять в спортивних школах, що складає менше половини регіонів. Низьким є рівень ресурсного забезпечення функціонування системи дитячо-юнацького та резервного спорту.

Окремий пласт спортивної проблематики в Україні – підготовка професійних спортсменів, здатних боротися за найвищі спортивні титули у світі. У державі відсутня чітка система централізованої підготовки національних збірних команд України відповідно до міжнародних стандартів. [2] Більшість провідних спортсменів тренуються за кордоном, не маючи можливості тренуватися на сучасних спортивних спорудах, побудованих за останніми вимогами спортивних федерацій, в нових технічних та

технологічних умовах. Це суттєво знижує спортивні показники українських спортсменів на міжнародних змаганнях. Для активізації розвитку спорту високих досягнень в Україні у 2011 році була розроблена Державна цільова соціальна програма розвитку спортивної та туристичної інфраструктури у 2011-2022 роках. Метою цієї Програми є розвиток спортивної, туристичної та транспортної інфраструктури, створення умов для отримання права на проведення в Україні зимових Олімпійських та Паралімпійських ігор 2022 року. В програмі намічені основні напрямки її реалізації, а саме:

- приведення об'єктів спортивної, туристичної та транспортної інфраструктури у відповідність з міжнародними стандартами і нормами, а також вимогами Міжнародних федерацій з відповідних видів спорту для належної підготовки національних збірних команд України до зимових Олімпійських та зимових Паралімпійських ігор із 15 олімпійських та п'яти паралімпійських видів спорту;
- підготовки необхідної кількості фахівців з питань організації та проведення зимових Олімпійських та Паралімпійських ігор 2022 року;
- створення умов для максимального залучення недержавних установ та організацій до розвитку спортивної, транспортної та туристичної інфраструктури.

Реалізація цих завдань закладена в два етапи. На першому етапі (2011-2014 роки) планується розробити техніко-економічне обґрунтування, проекти, бізнес-плани, майстер-плани, створити нову та відновити наявну спортивну, туристичну, транспортну інфраструктуру. На другому етапі (2015-2022 роки) передбачається будівництво, реконструкція, ремонт об'єктів спортивної, туристичної та транспортної інфраструктури з урахуванням міжнародних стандартів і норм.

Особлива увага приділяється важкому та нагальному питанню фінансування програми. Крім державних та місцевих бюджетів, закладено створити шляхом проведення інвестиційних конкурсів сприятливі умови для залучення приватних інвесторів, міжнародних фінансових організацій, кредитних ресурсів та інших джерел надходжень для реалізації інвестиційних проектів, опрацювання техніко-економічних обґрунтувань та виконання бізнес-планів будівництва нової та відновлення наявної спортивної, туристичної та транспортної інфраструктури. [3]

Питання фінансування спортивної інфраструктури досить актуальні для України. Традиційно, на розвиток фізичної культури і спорту виділяється з державного бюджету 0,5 %, а з регіональних – 1,5-2 % від їх видаткової частини. Це у 3-4-рази менше середніх показників в Європі. Розрахункові показники річних видатків з усіх джерел фінансування на одну людину в

Україні в 30 разів менші за фінські, в 15 разів менші за японські та австралійські, у 10 разів – за німецькі. [2]

Як зазначив президент Національного олімпійського комітету (НОК) України С.Бубка: «Потрібно мислити стратегічно: не заганяти людей у тісні джунглі мегаполісів..., а планувати новобудови так, щоб у кожному житловому кварталі був як мінімум футбольний стадіон з біговими доріжками та спортивний зал. Не можемо будувати за кошти держбюджету — тоді заохочуймо податковими пільгами та іншими засобами приватний капітал. Це — світова практика.» [4]

Враховуючи всі вище перелічені актуальні питання розвитку спортивної інфраструктури в Україні наочними стають сформульовані Державною службою молоді та спорту пріоритетні напрямки державної політики у сфері фізичної культури та спорту:

- удосконалення нормативно-правового забезпечення сфери;
- забезпечення розвитку інфраструктури фізкультурно-оздоровчої та спортивно-масової роботи за місцем навчання, роботи, проживання та відпочинку населення;
- формування мережі національних, регіональних та інших центрів олімпійської підготовки та формування штатних спортивних команд фізкультурно-спортивних товариств, відомств та регіонів;
- удосконалення системи дитячо-юнацького та резервного спорту;
- збільшення обсягів видатків з бюджетів усіх рівнів та позабюджетного фінансування сфери фізичної культури і спорту;
- удосконалення системи кадрового, матеріально-технічного, наукового-методичного, медико-біологічного та інформаційного забезпечення розвитку фізичної культури і спорту.

Для побудови оновленої спортивної інфраструктури необхідні, в тому числі, науково-теоретичні та архітектурно-практичні дослідження. Враховуючи напрямки соціальної політики уряду на покращення стану здоров'я нації, розвиток спортивної науки та інноваційних технологій, динамічне зростання вимог спортивних федерацій, появи та популяризації нових видів спорту актуальним стають не тільки питання оновлення та розширення матеріально-технічної бази об'єктів спорту в Україні, їх модернізацію. Пріоритетними стають напрямки нового, сучасного будівництва спортивних споруд. Нагальними стають питання не лише кількісного збільшення об'єктів спорту в Україні, а зміна їх якісних показників.

Рис.1 Аналіз спортивної карти України за рівнем забезпечення відкритими та критими спортивними спорудами та фізкультурними кадрами (за даними Міністерства України у справах сім'ї, молоді та спорту).

Бібліографічний список:

1. За матеріалами сайту «Урядовий портал» / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.kmu.gov.ua>
2. Спортивна карта України. До Національного плану дій щодо реалізації державної політики у сфері фізичної культури і спорту [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.msms.gov.ua
3. Державна цільова соціальна програма розвитку в Україні спортивної та туристичної інфраструктури у 2011-2022 роках від 29 червня 2011 р. N 707 / Кабінету Міністрів України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/707-2011-p>
4. Бубка С. Н. Спортивна інфраструктура — наріжний камінь нашого майбутнього / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ukraine2012.gov.ua>.

Аннотация

Статья посвящена актуальным проблемам развития спортивной инфраструктуры спорта в Украине. Приведены примеры программ государственной поддержки ее развития, результаты мониторинга территории страны по основным направлениям развития спортивной инфраструктуры, обозначены архитектурно-проектные пути решения существующих проблем.

Ключевые слова: государственные программы, спортивная инфраструктура, физкультура, спорт высоких достижений, спортивные сооружения.

Annotation

Article is devoted to the problems of development of sports infrastructure of sport in Ukraine. The examples of government support programs for its development, the results of monitoring of the country on the main directions of development of sports infrastructure, marked architectural design solutions to existing problems.

Key words: state programs, sports infrastructure, physical culture, sport high achievement, sports buildings.

УДК.711.062

*к.т.н., доц. Л.О.Апостолова-Сосса, В. А. Маляр,
Київський національний університет будівництва і архітектури*

РЕСТАВРАЦІЯ БУДІВЕЛЬ-ПАМ'ЯТОК: ПЕРЕПОНИ НА ШЛЯХУ РЕАЛІЗАЦІЇ

Анотація: розглянуті причини, які уповільнюють процес реставрації будівель-пам'яток в історичних районах міст України, запропоновані шляхи їх подолання.

Ключові слова: реставрація будівель, культурна спадщина, історичне середовище, інвестиційна привабливість, нове будівництво.

Важливе значення районів історичної забудови в містах України обумовлено цілою низкою факторів. Ці території репрезентують історичну і архітектурну спадщину нашої держави. Формуючи історичне середовище, такі райони уособлюють дух старих міст, тож, відповідно, мають значний туристичний потенціал.

Переважає більшість об'єктів культурної спадщини, окремих пам'яток [1] і їх комплексів розташовані саме в історичних районах міст. Ці території зазвичай не лише презентують етапи історичного розвитку міського